

12,9 km - 3 uur 20
Brunssummerheide

Natuurmonumenten

Wandelroute Brunssummerheide (Donkergroen)

Tijdens dit Rondje Brunssummerheide beleef je het gebied in al zijn facetten: de glooiende hellingen, de afwisseling in begroeiing maar ook de rijke cultuurhistorie. Een aangename verkenning van de gedeelten waar de rust veel terug te vinden is.

Waar kun je starten

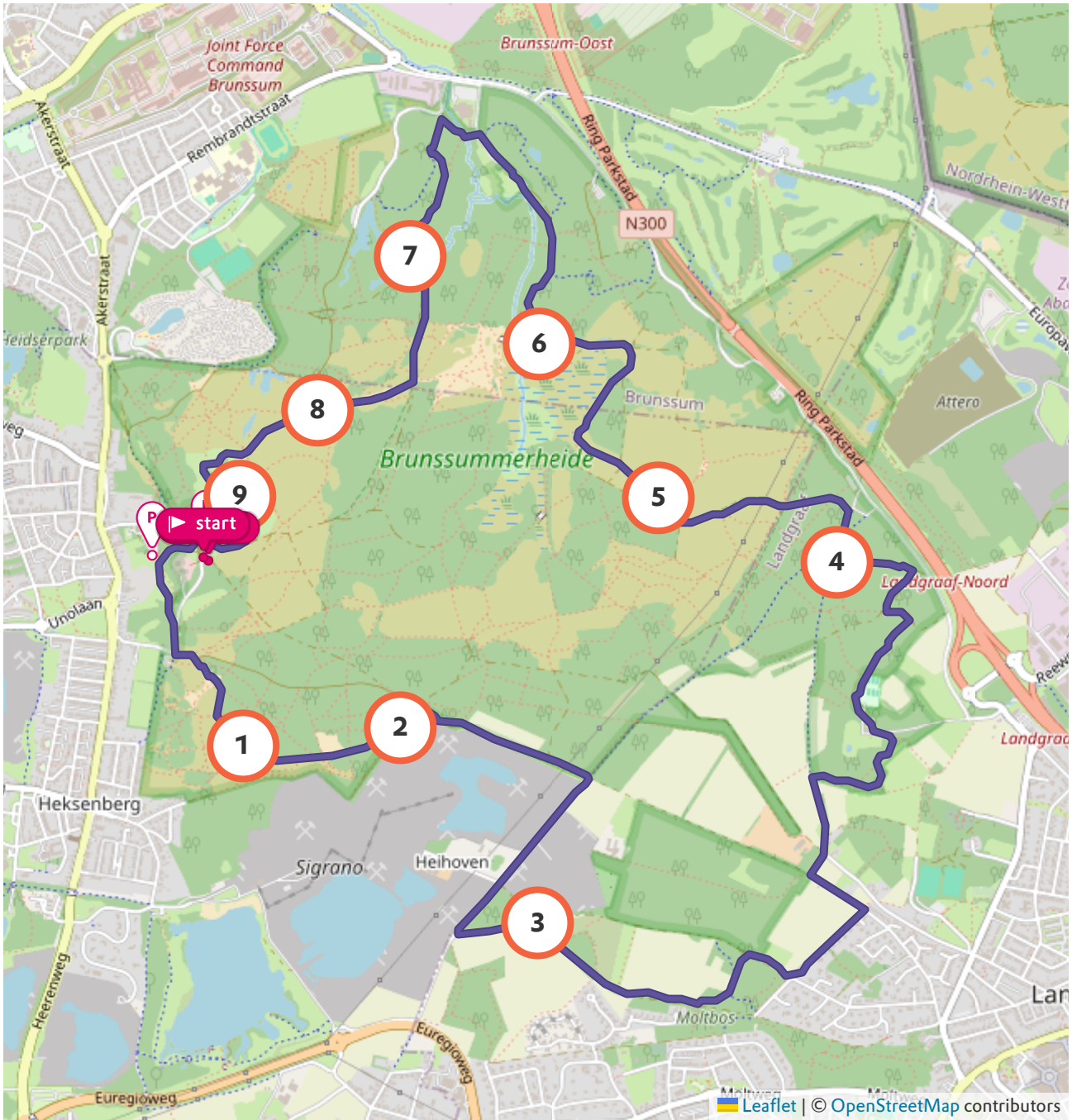
Brunssummerheide, Startpunt

Parkeerplaats
Brunssummerheide
(Schaapskooiweg)

Parkeerplaats voor
rolstoelgebruikers

1 Startpunt

De wandelroute start nabij de gratis parkeerplaatsen aan de Schaapskooiweg. Loop naar het centrale startpunt voor de routes naast het pannenkoekenrestaurant "Schrieversheide".

Parkeer de auto op de centrale parkeerplaats van de entree, vooraan op de Schaapskooiweg. Loop daarna door naar het Startpunt tegenover het restaurant "Schrieversheide".

2 Startpunt wandelroute

Op dit centrale informatiepunt met megazitbank kun je overige gebiedsinformatie raadplegen. Volg de donkergroene markeringen op de routepaaltjes langs het pad. Veel wandelplezier toegewenst!

3 Heksenberg

Je loopt nu door een gebiedsgedeelte dat in de volksmond bekend staat als de Heksenberg. Er doen allerlei verhalen de ronde over de naamsverklaring: is de centraal gelegen heuvel ontstaan doordat hier na hun strijd tegen de Romeinen de gesneuvelde Hessen zijn begraven of hebben hier geheimzinnige heksen ooit hun verzamelplaats gehad? Feit is dat er ook een zweefvliegveld, een zigeunerkamp en een steenkolenmijn is geweest. De voormalige steenberg, inmiddels begroeid, is hier de enige getuige van het rijke mijnwerkersverleden.

4 Zandgroeve

Welkom in de holle kies van de Brunsummerheide: de zilverzandgroeve. Ooit lag hier een gigantisch mijnterrein waar steenkolen gewonnen werd. De voormalige steenberg met mijnafval herinnert hier nog aan. Momenteel worden in vijf groeven tussen Heerlen en Brunssum zandlagen van vijf tot vijftig meter dik gewonnen. Dit zand is afkomstig uit het miocene Laagpakket van Heksenberg in de zogenoemde Formatie van Breda. Het zilverzand is een belangrijke grondstof voor de glasindustrie en wordt hier ontgonnen door de firma's Sigrano en Beaujean. Natuurmonumenten beheert sinds kort een gedeelte van het reeds opgeleverde groevegebied en geeft de natuurlijke processen weer de vrije hand.

5 Rijke historie, deel 1: de Landgraaf

Je passeert het archeologisch monument de Landgraaf. Deze slingert tientallen kilometers door de omgeving en is naamgever van de naburige gemeente. Is het een Middeleeuwse verdedigingsgreppel (landweer) of diende deze ooit om de vroegere dorpsgrenzen te markeren? Het is een van de vele geheimen van de Brunsummerheide! Natuurmonumenten onderhoudt dit monument door de opkomende begroeiing klein te houden. Er mag zeker niet in gegraven worden.

6 Rijke historie, deel 2: Grafheuvels

Ook dit gedeelte van het gebied kent een rijke historie die tot in de prehistorische tijd teruggaat. Behalve de geheimzinnige Landgraaf (daar is-ie weer) zijn in deze zone jaren geleden grafheuvels ontdekt en onderzocht. Zij stammen uit de Brons- en IJzertijd (2000 v.Chr. – 12 v. Chr.) en werden vrijwel zeker aangelegd door boerengemeenschappen die de stoffelijke resten van hun doden op deze hogere gronden in urnen begroeven.

Natuurmonumenten koestert deze locaties en zal bij bosbeheer deze bodem ontzien. Verder is er speciale aandacht voor de kwaliteit van de aanwezige bomen om verstoring van de bodem door bijv. windval te voorkomen.

7 Markante bewoners

De Brunssummerheide kent -mede door zijn zeer afwisselende terreinen- een rijkdom aan soorten planten, insecten, dieren. Enkele van de meest markante bewoners zijn de moeraswolfsklauw, de hoogveenglanslibel, de ringslang en de nachtzwaluw. Deze laatstgenoemde is een haast onzichtbare vogel omdat deze erg sterke schutkleuren in zijn verenpak heeft en omdat hij vooral 's nachts actief is. Hij komt hier voor omdat hij leeft op de grensgebieden van heidevlaktes, zandverstuivingen en open dennenbos. Hij broedt op de grond en vangt in het donker talloze insecten. Zijn geluid is uniek maar zeer herkenbaar. [Klik hier om dit te horen.](#)

8 Heidepanorama

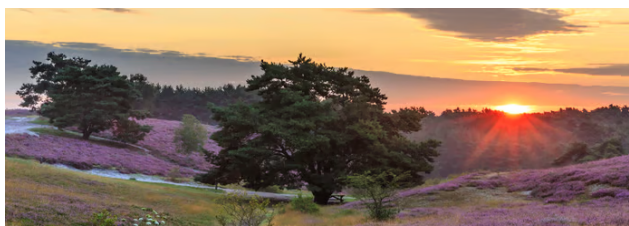
Je staat nu op een van de mooiste uitzichtspunten van het natuurgebied. Je kijkt uit over het bronnengebied van de Roode Beek en de zandvlakte. De bronnen van de Roode Beek bevinden zich in een hoogveenzone, die vanwege de hoge natuurwaarden niet toegankelijk is voor het publiek. Van oudsher verzamelt het kwelwater zich hier en stroomt het via deze drukbezochte recreatieplek naar het noorden. De Roode Beek dankt zijn naam aan de hoge ijzerconcentraties in het rood getinte water.

9 Groevegebied

Je bent zonet de Koffiepoel gepasseerd. Deze waterplas is een voormalige bruinkoolgroeve die na de Tweede Wereldoorlog opgeleverd is en vervolgens is volgelopen met kwel- en regenwater. Het dekzand van deze bruinkoolgroeve heeft men in de vorige eeuw via een spoorlijntje verderop gedeponeed en vormt nu die grote zandvlakte waar je ook langs loopt. Ooit was dit een van de diverse voormalige daggroeves in het gebied waar bruinkool en grind werden afgegraven. Nu is het een rustige drink- en voedselplek voor reeën en allerlei soorten vleermuizen.

10 Lijnen in het landschap

Je hebt wellicht al gemerkt dat de afwisseling in terreinsoorten en -hoogtes zeer afwisselend is. De Brunssummerheide kent een markante ontstaansgeschiedenis. Het terrein wordt gevormd door onderaardse breuklijnen zoals de Feldebiss-breuklijn, waar je nu overheen loopt, door de voormalige insnijdingen van de prehistorische Maas en de Roode Beek en ... door de mens! In het gebied heeft hij nogal wat groeve-activiteiten ontplooid. Er werd bruinkool, zilverzand, steenkolen gewonnen en er werd steen en puin gestort. Met als gevolg dat de begroeiing net zo afwisselend werd. Een bont palet aan lijnen in het landschap!

11 Welkom terug

Je bent bijna aan het einde van het "Rondje Brunssummerheide". We hopen van harte dat je tijdens je wandeling voldoende kennis hebt gemaakt met de Brunssummerheide. Uiteraard wijzen we je graag nog op de andere routes die je door het gebied loodsen. Iedere wandeling levert een andere beleving op. Steeds opnieuw: iedere dag, ieder seizoen is het anders. We zien je graag terug en danken je voor je waardering en eventuele steun.

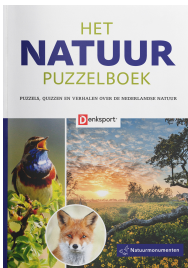
Beheereenheid Zuid-Limburg

Word nu ook lid

Sluit je net als 968.000 anderen aan bij Natuurmonumenten. Je beschermt niet alleen de natuur in Nederland, maar je ontvangt ook een welkomstpakket en alle ledenvoordelen.

nm.nl/de-natuur-in/word-lid

Nieuw: Het Natuur Puzzelboek

Het Natuur Puzzelboek: een boek van 160 pagina's vol puzzels, verhalen en weetjes over de natuur in Nederland. Leuk om zelf mee aan de slag te gaan of om cadeau te geven. Je bestelt 'm op

nm.nl/puzzelboek